

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ЦИФРОВИХ КНИГ У КРАЇНАХ СВІТУ

*Татарінова Л.В., старший науковий співробітник відділу моніторингу ЗМІ,
ДНУ «Книжкова палата України ім. І Федорова»*

Видавнича справа у провідних країнах світу – одна з найпотужніших і найприбутковіших галузей економіки, спосіб поповнення бюджету країни за рахунок податків.

Продажі електронних книг стрімко зросли за останні кілька років, і очікується, що таке зростання на 3,92 відсотка на міжнародному рівні продовжиться щонайменше до 2028 р.

Електронні книги дешевші та доступніші за віддруковані через вилучення процесу друкування та витрат на зберігання та розповсюдження. На початку 2010-х цифрові видання почали переважати звичайні за кількістю, особливо в розвинених країнах, як-от США. Зрозуміло, що питання оподаткування електронних книг виникло відразу з появою такого сегмента ринку. Спочатку електронні книги були товаром, для якого ставки ПДВ нараховували залежно від країни продажу.

Податок на електронні книги від самого початку виникнення ринку був досить високим (найвищим був у Норвегії та Хорватії – 25%, у Польщі, Португалії та Ісландії – 23%, в Австрії та Великій Британії – 20%, у Німеччині – 19%, найнижчий ПДВ у розмірі 17% застосовувався у Люксембурзі). Різниця в оподаткуванні друкованих і цифрових матеріалів не тільки підвищувала ціну електронної книги, а й стримувала розвиток та інновації у цій сфері, але, що найголовніше, несправедливо впливала на групи людей, для яких цифрові формати відкривають доступ до світу слів, що інакше був би для них закритий. Високий ПДВ збільшує ціну книги (а відповідно і знань) для навчальних структур і студентів. а також сприяє зростанню піратства в Інтернеті.

Історично законодавство ЄС забороняло нульову ставку ПДВ для електронних книг і публікацій, але 2018 р. ЄС вирішив надати змогу державам-членам проводити гнучкішу політику в цьому питанні. Оскільки Європейська Рада погодилася дозволити державам-членам застосовувати знижену ставку ПДВ до електронних видань, відбулися значні реформи в цій галузі. У 2019 р. було кілька оновлень державних документів для електронних публікацій, коли багато країн ці ставки значно знизили .

Як приклад, у Франції знижена ставка в 5,5% поширюється на паперові та електронні книги, у Німеччині ставка ПДВ для електронних книг тепер становить 7%, в Італії ставку ПДВ у розмірі 4% застосовують до всіх цифрових видань, охоплюючи електронні книги та газети, у Польщі знижену ставку 8% застосовують до публікацій (у тому числі електронних), і ставку 5%

(раніше – 7%) застосовують до певних паперових та електронних книг, в Іспанії ставка ПДВ на електронні книги становить 4%.

За межами Євросоюзу теж з успіхом застосовуються знижені ставки ПДВ на електронні книги та журнали. Як-от в Індії у липні 2018 р. було схвалено зміни ставки податку на товари та послуги, зокрема зниження ставки з 18 до 5% для електронних книг. У Швейцарії з 1 січня 2018 р. застосовують знижену ставку ПДВ у розмірі 2,5% до таких товарів і послуг, як книги (електронні книги з 1 січня 2018 р.), газети та журнали (електронні видання з 1 січня 2018 р.).

А от Велика Британія та Норвегія наразі зовсім не обкладають податком електронні книги, тобто застосовують знижений ПДВ 0%.

Підраховано, що внаслідок скасування податку бюджет Великої Британії до 2025 р. втрачатиме 200 мільйонів фунтів стерлінгів на рік. Водночас дослідники зауважують, що фахівці галузі та громадськість сприйняли цей довгоочікуваний крок вельми позитивно – як перемогу, за яку боролися кілька років. Зменшення ставки оподаткування сприяє зростанню обсягів випуску видань, розширенню доступу до читання, а також застосовується як один із методів боротьби з піратством.

Список літератури

1. Ebay: Who we are. <https://www.ebayinc.com/our-company/who-we-are/>.
2. Ernest & Young LLP. (2011). Overview of EU VAT changes for digital products and services in 2015. https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-Digital_products_and_services_in_2015/%24FILE/Digital_VAT_Campaign_Brochure.pdfEuropeanCommission
3. European Union Accounting Rule 6. Intangible assets. <http://ec.europa.eu/budget/library/bibliodocuments/management/accountingframework/EU%20Accounting%20Rule%206.pdf>.